

Onderhoudslegger primaire en regionale waterkeringen en oppervlaktewateren 2024

Het algemeen bestuur van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden,

gelet op het voorstel van het college van dijkgraaf en hoogheemraden van 7 november 2023 met nummer DM1967442;

gelet op artikel 78, tweede lid van de Waterschapswet, artikelen 2.20 en 2.21 van de Omgevingsverordening Provincie Utrecht en artikel 7.4 van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening;

gezien de inspraaknota, zoals is vastgesteld door dijkgraaf en hoogheemraden op [datum];

BESLUIT:

Vast te stellen de Onderhoudslegger primaire en regionale waterkeringen en oppervlaktewateren Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2024

Artikel 1. Begrippen

In deze legger en de daarop berustende bepalingen wordt, tenzij anders bepaald, verstaan onder:

onderhoudslegger: de legger bedoeld in artikel 78, tweede lid, van de Waterschapswet, waarin voor delen van een waterstaatswerk een onderhoudsplichtige en een of meerdere onderhoudsplichten worden aangewezen;

ondersteunend kunstwerk: een kunstwerk dat van belang is voor en ten dienste staat van het watersysteembeheer, zoals gemalen, dammen, duikers, sluizen, stuwen en inlaatwerken;

oppervlaktewaterlichaam: samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, en de bijbehorende bodem en oevers, alsmede flora en fauna;

primaire waterkering: een waterkering die bescherming biedt tegen overstroming door water van een oppervlaktewaterlichaam waarvan de waterstand direct invloed ondergaat van hoge stormvloed, hoog oppervlaktewater van een van de grote rivieren, hoog water van het IJsselmeer of het Markermeer, of een combinatie daarvan, en van het Volkerak-Zoommeer, het Grevelingenmeer, het getijdedeel van de Hollandsche IJssel en de Veluwerandmeren;

waterkering: een kunstmatige hoogte, natuurlijke hoogte of gedeelte daarvan, of hoge gronden met ondersteunende kunstwerken, die een waterkerende of mede een waterkerende functie hebben; en

waterschapsverordening: Waterschapsverordening Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Artikel 2. Aanwijzen onderhoudsplichtigen oppervlaktewateren

Bijlage I bij deze legger bevat de leggerkaart waarop de onderhoudsplichtigen, bedoeld in hoofdstuk 2 van de Onderhoudsverordening HDSR 2024, zijn aangewezen voor het onderhoud van een oppervlaktewaterlichaamen, kunstwerken, beschermingszones en beschoeiingen.

Artikel 3. Aanwijzen onderhoudsplichtigen waterkeringen

1. Het gewoon onderhoud van de primaire en regionale waterkering en de daartoe behorende ondersteunende kunstwerken berust bij de eigenaar.
2. Het buitengewoon onderhoud van de primaire en regionale waterkering berust bij het waterschap.
3. Het gewoon onderhoud van de overige waterkering en zomerkade en de daartoe behorende ondersteunende kunstwerken berust bij de eigenaar.
4. Het buitengewoon onderhoud van de overige waterkering en zomerkade en de daartoe behorende ondersteunende kunstwerken berust bij het waterschap.

Artikel 4. Aanwijzen onderhoudsplichtigen kunstwerken primaire waterkering

Bijlage II bij deze legger bevat een beschrijving van de in de primaire waterkering gelegen kunstwerken en bijzondere constructies, wordt aangegeven wie het onderhoud en het buitengewoon onderhoud van het desbetreffende kunstwerk of de constructie heeft en, daar waar nodig, hoe de bediening functioneert en hoe te handelen tijdens hoogwater.

Artikel 5. Citeertitel

Deze legger wordt aangehaald als: Onderhoudslegger primaire en regionale waterkeringen en oppervlaktewateren 2024.

Artikel 6. Inwerkingtreding

1. Deze legger treedt in werking in werking met ingang van 1 januari 2024.
2. Indien de Omgevingswet na 1 januari 2024 in werking treedt, is het eerste lid niet van toepassing en treedt deze legger in werking op het moment dat de Waterschapsverordening Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en de Omgevingswet in werking treden.

*Vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van 20 december 2023,
Voorzitter, J.C.H. Haan
Secretaris, F.H.M. Apeldoorn*

Bijlage I. Leggerkaarten

Onderdeel van deze legger zijn de leggerkaarten. De volgende leggerkaarten zijn bijgevoegd:

<https://experience.arcgis.com/experience/590101c5e98a469cbfef9646f492b0da>

Bijlage II. Omschrijving kunstwerken

In dit deel is een omschrijving opgenomen van de in de primaire waterkering gelegen kunstwerken en bijzondere constructies. Ook wordt hier aangegeven wie het onderhoud en het buitengewoon onderhoud van het desbetreffende kunstwerk of de constructie heeft. Daar waar nodig, is opgenomen hoe de bediening functioneert en hoe te handelen tijdens hoogwater.

Inlaatsluis Kromme Rijn

De inlaatsluis is gelegen in de noordelijke dijk van de Neder-Rijn/Lek juist ten oosten van Wijk bij Duurstede en vormt de verbinding van deze rivier met de Kromme Rijn. De sluis is in 1866 aangelegd als inundatiesluis. Op dit moment fungeert de sluis als inlaatwerk voor het inlaten van Neder-Rijn-/Lekwater voor het verversen van de stadssingels in Utrecht. Tevens wordt het water gebruikt voor het op peil houden van de Kromme Rijn en het voorzien van het Kromme Rijn-gebied van zoet water.

Het inlaatwerk bestaat uit een gemetselde constructie met 3 stroomkokers. De kokers worden elk afgesloten met een stalen schuif aan de buitenzijde en een stalen schuif aan de binnenzijde. Aan de binnenzijde van het inlaatwerk bevindt zich een kwelkom, die afhankelijk van de waterstand op de Neder-Rijn/Lek wordt opgezet tot maximaal 5,00 m +NAP. In de verbinding tussen de kwelkom en de Kromme Rijn is een regelwerk met stalen, mechanische schuiven geplaatst (kering Singelweg).

Bediening

Het inlaatwerk heeft een waterregulerende functie en wordt daarom meer dan éénmaal per jaar bediend. De bediening is automatisch en wordt gedaan vanuit het CAW-systeem of ter plekke van het kunstwerk. Alle drie de kokers van het inlaatwerk zijn voorzien van een dubbele set schuiven. Mochten de schuiven aan de buitenzijde niet functioneren, dan is er een mogelijkheid om de schuiven met de hand dicht te draaien. Ook de schuiven aan de binnenzijde kunnen automatisch of met de hand worden gesloten. Mochten de hierboven vermelde keringen niet functioneren, dan bestaat er de mogelijkheid om een noodkering van schotbalken aan te brengen.

Sluitprocedure

Voor deze procedure wordt verwezen naar het Calamiteitenbestrijdingsplan Hoog Buitenwater en Overstromingen.

Gewoon onderhoud

Waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Beermuur Wijk bij Duurstede, sectie 44-9

De Beermuur te Wijk bij Duurstede is een onderdeel van de primaire waterkering langs de Lek tussen Amerongen en het Lekkanaal. Het tracé van de Beermuur is circa 290 m lang en loopt van dijkpaal 86,5 tot dijkpaal 89. De Beermuur is in 1989 volledig vernieuwd. Over de gehele lengte is een met metselwerk beklede betonconstructie aangebracht, gefundeerd op een dubbel damwandscherm van circa 12,5 m lang tot een diepte van ca. 4,50 m -NAP. in de rivierdijk. Aan weerszijden van de Beermuur is een kwelscherm aangebracht van circa 10,0 m breed tot een diepte van circa 1,00 m -NAP in de aansluitende rivierdijk.

De Beermuur is ontworpen met een afvoernorm van de Lek 18.000 m³/s, met een bijhorende MHW-hoogte van 8,73 m +NAP. Inclusief waakhoogte en overhoogte voor golfloop is een ontwerphoogte van 9,70 m +NAP gehanteerd.

Bediening

In het verlengde van de Oeverstraat is een coupure aangebracht (de waterpoort) met een mechanisch aangedreven deur. De afsluitmiddelen van deze coupure bestaan uit een hydraulisch beweegbare deur en twee schotbalksponningen. Bij falen van de hydraulische deur kan de coupure worden afgesloten door schotbalken te plaatsen in de sponningen en de tussenruimte te vullen met klei. Deze schotbalken liggen opgeslagen in de loods te Wijk bij Duurstede.

Sluitprocedure

Voor deze procedure wordt verwezen naar het Calamiteitenbestrijdingsplan Hoog Buitenwater en Overstromingen.

Gewoon onderhoud

Waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Inlaatduiker voorhavendijk Amsterdam-Rijnkanaal, sectie 44-13

In de westelijke voorhavendijk is een automatisch inlaatwerk aangebracht die wordt gebruikt voor het inlaten van water in de polder. Het betreft een duiker met een op één derde van de lengte een schacht met dubbele afsluiters. Dit water wordt gebruikt voor beregening van percelen voor fruitteelt en landbouw, verversing van water in de poldersloten en het voorkomen van schade bij nachtvorst (beregening). De duiker is voorzien van een dubbele schuif, uitgevoerd met getande heugelstangen.

Sluitprocedure

Voor deze procedure wordt verwezen naar het Calamiteitenbestrijdingsplan Hoog Buitenwater en Overstromingen.

Gewoon onderhoud

Waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Prinses Irenesluis, sectie 44-14 (beheerder Rijkswaterstaat)

De Prinses Irenesluis is gelegen in het Amsterdam-Rijnkanaal ter hoogte van Wijk bij Duurstede nabij de kruising van het kanaal met de Lek. Dit kanaal vormt de hoofdtransportas tussen Amsterdam en de Rijn. De Prinses Irenesluis vormt een onderdeel van de primaire waterkering die ter plaatse van het kunstwerk de oostelijke voorhavendijk met de westelijke voorhavendijk langs de Lek verbindt. De referentielijn van de primaire waterkering loopt over de buitendeuren van de deze sluis.

Schutbedrijf en sluiting

De Irenesluis wordt continu bediend (24 uur / 7 dagen per week). Het streefpeil op het Amsterdam-Rijnkanaal bedraagt 0,40 m -NAP. De waterstand op de Lek is altijd hoger dan op het Amsterdam-Rijnkanaal. Bij een (dreiging van) extreem hoogwater kan er een scheepvaartverbod op de Lek worden afgekondigd. Hiermee wordt ook het schutten van de sluis gestaakt. Indien noodzakelijk kunnen de deuren handmatig worden gesloten. In noodgevallen kan de deur in de waterstroming worden gesloten door het heffen van de contragewichten of het verzwaren van de hefdeur.

Gewoon onderhoud

Rijkswaterstaat

Buitengewoon onderhoud

Rijkswaterstaat

Inlaatduiker voorhavendijk Amsterdam Rijnkanaal, sectie 44-15

In de oostelijke voorhavendijk is een duiker aangebracht die is bedoeld om in het voorjaar en in de zomer water in te laten ten behoeve van de nachtvorstbestrijding en voor de beregening van percelen voor fruitteelt en landbouw. Deze duiker is voorzien van een dubbele schuif met getande heugelstangen.

Sluitprocedure

Deze duiker wordt standaard in het najaar gesloten. De sluiting vindt plaats wanneer er geen water meer nodig is voor de landbouw.

Gewoon onderhoud

Waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Fort Honswijk, sectie 44-30

Ter hoogte van het Fort Honswijk is in de dijk een damwandconstructie / loswal gesitueerd. De stalen damwand is in 1985 aangelegd en is onderdeel van de primaire kering.

De constructie is deels binnendijks gelegen (ca. 15 m) en deels buitendijks (ca. 75 m).

Het eerste deel heeft een lengte van 7,5 meter tot een diepte van 2,50 m -NAP. Het tweede deel is ca. tien meter langer tot een diepte van 12,50 m -NAP. Beide delen zijn voorzien van een deksloof en verankerd door middel van groutankers. Afwatering aan de achterzijde wordt gevormd door een grindkist.

De bodem van de fortgracht van fort Honswijk bestaat uit een dun kleipakket. Tijdens hoogwater dient het peil van de fortgracht verhoogd te worden om opbarsting te voorkomen.

Procedure tijdens hoogwater

Voor deze procedure wordt verwezen naar het Calamiteitenbestrijdingsplan Hoog Buitenwater en Overstromingen.

Gewoon onderhoud

Defensie en waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Prinses Beatrixsluis, sectie 44-39 (beheerder Rijkswaterstaat)

Het Beatrixsluizencomplex is gelegen in het Lekkanaal. Dit kanaal vormt een hoofdvaarweg tussen Amsterdam - Utrecht en Rotterdam. De Beatrixsluis vormt een onderdeel van de waterkering rond dijkkring 44 dat ter plaatse van de oostelijk Voorhavendijk naar de westelijke kanaaldijk van het Lekkanaal oversteekt. De referentielijn van de primaire waterkering loopt over de buitendeuren van de deze sluis.

Schutbedrijf en sluiting

Bij de Beatrixsluis is een derde sluiscolk aangelegd. Voor schutbedrijf en sluiting wordt verwezen naar Rijkswaterstaat Midden Nederland (beheerder van de sluis).

Gewoon onderhoud

Rijkswaterstaat

Buitengewoon onderhoud

Rijkswaterstaat

Fort Vreeswijk, sectie 15-2

De bodem van de fortgracht van fort Vreeswijk bestaat uit een dun kleipakket. Tijdens hoog water dient het peil van de fortgracht verhoogd te worden om opbarsting te voorkomen.

Procedure tijdens hoogwater

Voor deze procedure wordt verwezen naar het Calamiteitenbestrijdingsplan Hoog Buitenwater en Overstromingen.

Gewoon onderhoud

Waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Rijkshulpschutsluis, sectie 15-4

De Rijkshulpschutsluis is in 1990 afgedamd door middel van een keerwand welke voorlangs de sluis aan de rivierzijde is aangebracht. De puntdeuren van de eerste kolk zijn permanent gesloten. De keerwand bestaat uit een stalen damwand, verankerd met groutankers, voorzien van beton en bekleed met basaltblokken.

De bovenkant van de keerwand bevindt zich op 3,50 m +NAP. De onderberm is voorzien van steenbestorting. De keerwand heeft geen waterkerende functie voor de Rijkshulpschutsluis.

De vloer van de eerste kolk is voorzien van een filterconstructie over 20 m.

Procedure tijdens hoogwater

Voor deze procedure wordt verwezen naar het Calamiteitenbestrijdingsplan Hoog Buitenwater en Overstromingen.

Gewoon onderhoud

Gemeente Nieuwegein

Buitengewoon onderhoud

Waterschap (excl. puntdeuren)

Keerwand t.p.v. schotbalkloods Gemeentesluis, sectie 15-5

Zowel aan de rivierzijde als de landzijde is een keerwand aangebracht. De constructie is aangebracht in 1990.

Keerwand binnenzijde

De keerwand aan de binnenzijde bestaat uit een stalen damwand verankerd met groutankers, voorzien van beton en bekleed met basaltblokken. Voor de damwand is drainage aangebracht. De bovenkant van de keerwand bevindt zich op 5,20 m +NAP. De keerwand sluit aan op de Gemeentesluis.

Keerwand buitenzijde

De keerwand aan de buitenzijde bestaat uit een stalen damwand verankerd met groutankers, voorzien van beton bekleed met basaltblokken.

Het gedeelte dat aansluit op de Gemeentesluis bestaat uit twee stalen damwanden waartussen onderwaterbeton, dik 3,50 m, is aangebracht met daarop een betonnen L-wand bekleed met basaltblokken. Voor de keerwand is een steenbestorting aangebracht. De keerwand sluit aan op de bestaande keerwand van de Gemeentesluis en op de keerwand van de Rijkshulpkeersluis.

Gewoon onderhoud

Waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Gemeentesluis, sectie 15-6

De gemeentesluis bestaat uit een buitenhoofd in het dijklichaam met binnendijs twee kolken. Het buitenhoofd bestaat uit beton dat is bekleed met metselwerk, met een fundering van onderwaterbeton (3,50 m dik) tussen stalen damwanden. Het buitenhoofd is voorzien van een dubbele schotbalkspanning aan de rivierzijde en een enkele schotbalkspanning aan de landzijde. De schotbalken zijn opgeslagen in de loods in Utrecht (Atoomweg).

De aanleghoogte van het buitenhoofd is 7,80m +NAP.

Het buitenhoofd gaat over in een keerwand in het dijklichaam.

De sluis doet dienst als spui-/regelvoorziening voor het op peil houden van de grachten in Utrecht. De constructie bestaat uit twee elektrisch automatisch bediende stalen schuiven (ca. 2360 x 3550 mm) in betonnen schachten. De onderkant van de schacht ligt op 1,15m -NAP. Deze schuiven zijn tevens te sluiten door middel van handbediening.

In de schachten zijn verder twee handbediende plaatschuiven (dik 300 mm) aangebracht, waarmee het water in de eerste kolk opgezet kan worden bij hoge waterstanden. Hiervoor dienen de puntdeuren van het beneden hoofd te worden dicht gezet.

Procedure tijdens hoogwater

Voor deze procedure wordt verwezen naar het Calamiteitenbestrijdingsplan Hoog Buitenwater en Overstromingen.

Gewoon onderhoud

Waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Koninginnensluis, sectie 15-9 (beheerder Rijkswaterstaat)

De Koninginnensluis bestaat uit een buitenhoofd in het dijklichaam met binnendijs twee kolken. Het buitenhoofd bestaat uit metselwerk met een fundering van een roosterwerk op houten palen. De vloer van het buitenhoofd is verankerd met "leeuwankers" h.o.h. 2,00 m (30 st). Het buitenhoofd is aan de rivierzijde voorzien van dubbele schotbalkspanningen. De schotbalken zijn opgeslagen op een opslagterrein van Rijkswaterstaat naast het Lekkanaal in de nabijheid van de Beatrixsluis. De vloer van de eerste kolk is verankerd tegen opdrijven.

Buitendijs gaat het buitenhoofd met keerwanden over in het dijklichaam. De aanleghoogte van het buitenhoofd is 7,66 m +NAP. De keerwanden bestaan uit metselwerk bekleed met basaltblokken.

Procedure tijdens hoogwater

De Koninginnensluis wordt continu bediend (24 uur / 7 dagen per week). Het streefpeil op het Merwedekanaal bedraagt 0,40 m +NAP. Het gemiddeld laagwaterpeil aan de Lekzijde bedraagt 0,62 m +NAP; het gemiddeld hoogwaterpeil bedraagt 1,57 m +NAP; er geldt een gemiddelde waterstand van 1,09 m +NAP. Bij een (dreiging van) extreem hoogwater kan er een scheepvaartverbod op de Lek worden afgekondigd. Bij een waterstand Lobith van 16,30 m +NAP, lokaal peil > 4,80m +NAP het plaatsen van de dubbele rij schotbalken en het vullen van de tussenruimte met klei.

Gewoon onderhoud

Rijkswaterstaat

Buitengewoon onderhoud

Rijkswaterstaat

Keerwand op DPO-terrein, sectie 15-21

Het betreft een keerwand aan de landzijde op het DPO-terrein. De keerwand bestaat uit vrijstaande stalen damwand met een betonnen deksloof. De bovenkant van de damwand verloopt tussen 2,10 m

+NAP en 2,85 m +NAP. Voor en achter de damwand is drainage aangebracht. De damwand is een onderdeel van de rivierdijk en heeft een binnendijkse grondkerende functie.

Gewoon onderhoud

De Staat (domeinen)

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Ontlastingssysteem Jaarsveld, sectie 15-40

In 1998 is een systeem van ontspanningsbronnen in de kern van Jaarsveld geïnstalleerd.

In de ondergrond van de kern Jaarsveld (traject tussen dp 86 en dp 89) bevindt zich op enkele meters diepte een zandbaan, die in verbinding staat met de Lek. Tijdens hoge waterstanden van de Lek kan dit wateroverlast veroorzaken in de vorm van kwel en/of piping. Plaatselijk kan dit leiden tot uitspoelen en/of verzakkingen.

Het systeem bestaat uit een 27-tal ontlastbronnen met een onderlinge afstand variërend van 15 tot 20 meter. De ontspanningsbronnen zijn verankerd in de bodem tegen opdrijven. De lengte van de filters bedraagt ca. 8 m, de diameter van de bronnen bedraagt 250 mm. De filters zijn omhuld met filterzand. Het lozingsdebiet (bij een grenspotentiaal van 5,75 m +NAP) per bron varieert tussen 290 en 250 m³ per dag.

Via verzamelleidingen met een diameter variërend van 200 tot 250 mm wordt het spanningswater onder vrijverval naar een lozingsput gevoerd. Vanuit deze put (met twee gescheiden compartimenten) wordt het water naar achter de dijk gelegen waterlopen gevoerd met een lozingsleiding (diam. 400 mm).

Onderhoud van het ontlastingssysteem geschiedt in perioden van lage waterstand in de Lek. Door middel van afsluiters kunnen de verzamelleidingen hiertoe worden dichtgezet.

Gewoon onderhoud

Waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Gemaal de Koekkoek, sectie 15-49

Gemaal de Koekkoek bestaat uit de volgende onderdelen:

- uitstroomconstructie;
- leidingwerk;
- pompput (binnendijks);
- filterconstructie in afvoersloot naar gemaal.

Het leidingwerk en de binnendijkse pompput zijn buiten het dijklichaam gelegen en worden hier niet beschreven.

De uitstroomconstructie is uitgevoerd als een dubbele betonnen koker met betonnen schachten in de kruin van het dijklichaam aan de rivierzijde van de weg. De bovenkant van de schachten bevinden zich op 6,40 m +NAP. De constructie is gefundeerd op betonnen palen. De constructie loopt over in een keerwand in het dijklichaam. De bovenkant van de keerwand is gelegen op 2,0 m +NAP.

De uitstroomvoorziening is voorzien van dubbele schuiven, waarvan een stel schuiven zijn voorzien van terugslagkleppen. Aan de buitenzijde zijn de kokers voorzien van een dubbele schotbalkspanning en een enkele schotbalkspanning.

Langs de afvoersloot zijn een zevental filters geplaatst bedoeld voor de ontlasting van het grondwater. Deze ontlasting is nodig omdat bij hoge waterstanden op de Lek de bodem van de sloot kan opbarsten. Deze filters gaan automatisch open bij een lokaal peil van 2,80 m +NAP.

Gewoon onderhoud

Waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Bentoniet-cementwand, sectie 15-50

Het betreft een bentonietscherm in de onderberm aan de binnenzijde van de dijk. Het bentonietscherm is 600 mm dik en heeft een lengte van ca. 13 meter. De bovenkant van het scherm bevindt zich ongeveer op 3,75 m +NAP, de onderkant op ca. 9,25 m -NAP. Het damwandscherm is aangebracht over ca. 360 m. Aan de teen van de dijk is een grindkoffer aangebracht. Het scherm functioneert als kwelscherm.

Gewoon onderhoud

Waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Waaiersluis

Het beheer van de Waaiersluis is overgedragen van Rijkswaterstaat naar Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. De Waaiersluis bestaat uit een schutsluis en een spuisluis en maakt deel uit van een primaire waterkering, dijktraject 14-1. Dit kunstwerk grenst aan de Gekanaliseerde Hollandse IJssel.

Gewoon onderhoud

Waterschap

Buitengewoon onderhoud

Waterschap

Toelichting

1. Algemene toelichting

Wettelijke grondslag

Waterschappen zijn op grond van de Omgevingswet en de Waterschapswet verplicht leggers van de waterstaatswerken op te stellen. Een legger is een openbaar register, waarin gegevens van waterstaatswerken zijn opgenomen, zoals locatie, minimale afmetingen, onderhoudsverplichtingen en onderhoudsplichtigen. Het gaat hierbij om waterkeringen, oppervlaktewaterlichamen, bergingsgebieden en ondersteunende kunstwerken, zoals gemalen en stuwen.

De Omgevingswet schrijft in artikel 2.39 voor, dat het waterschap als de beheerder van waterstaatswerken een legger moet vaststellen waarin is omschreven waaraan de waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen. Dit wordt ook wel de profielenlegger genoemd. De Waterschapswet bepaalt in artikel 78, tweede lid, dat het waterschap een legger moet opstellen waarin onderhoudsplichtigen of onderhoudsverplichtingen worden aangewezen. Het gaat hier om de onderhoudslegger. Daarnaast stellen de provincies Zuid-Holland en Utrecht in de provinciale omgevingsverordeningen eisen aan de legger waterstaatswerken van HDSR.

Het waterschap heeft twee aparte leggers: een profielenlegger en een onderhoudslegger. Het gaat hier om de onderhoudslegger. Het onderhoud is onder te verdelen in gewoon en buitengewoon onderhoud. Wie dit onderhoud moet uitvoeren (dus wie onderhoudsplichtig is) is opgenomen in deze legger, in combinatie met de onderhoudsverordening.

Deze legger behelst de oppervlaktewaterlichamen, bergingsgebieden en ondersteunende kunstwerken, de primaire waterkeringen langs de Neder-Rijn en Lek, de regionale waterkeringen, met daartoe behorende kunstwerken, gelegen in het beheergebied van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Relatie met waterschapsverordening en onderhoudsverordening

De profielenlegger en onderhoudslegger bieden samen met de waterschapsverordening en de onderhoudsverordening bescherming aan waterstaatswerken en daarmee de verschillende functies van het waterbeheer binnen het beheergebied van HDSR:

- **Profielenlegger.** De legger beschrijft waaraan waterstaatswerken moeten voldoen. Het gaat daarbij om de ligging, vorm, afmeting en constructie.
- **Onderhoudslegger.** De onderhoudslegger bevat (indien beschikbaar) de profielen en afmetingen nodig voor het onderhoud en bevat eventueel afwijkingen ten opzichte van de aanwijzing van onderhoudsplichtigen volgens de onderhoudsverordening.
- **Onderhoudsverordening.** De verordening bevat de wijze van aanwijzing van onderhoudsplichtigen en de onderhoudsverplichtingen.
- **Waterschapsverordening.** De verordening stelt regels voor activiteiten in, op of in de buurt van waterstaatswerken, gekoppeld aan beperkingengebieden. Daarnaast bevat de waterschapsverordening regels voor lozingsactiviteiten en activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de zuiveringstechnische werken in beheer bij HDSR.

2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2. Aanwijzen onderhoudsplichtigen oppervlaktewateren

In hoofdstuk 2 van de Onderhoudsverordening HDSR 2024 is over de onderhoudsplicht het volgende bepaald: "Onderhoudsplichtig zijn diegenen die in de onderhoudslegger of in artikel 2.28 van deze verordening zijn aangewezen tot het verrichten van gewoon of buitengewoon onderhoud aan waterstaatswerken, de beschermingszone B van een beschoeiing, de beschermingszone A van een watergang, de beschermingszone K van een ondersteunend kunstwerk."

Door op de leggerkaart de geografische ligging van oppervlaktewaterlichaam en de daarin ondersteunende kunstwerken vast te leggen, wordt aangegeven voor welk oppervlaktewaterlichaam en de daarin ondersteunende kunstwerken een onderhoudsplichtige verantwoordelijk is.

De onderhoudsplichtige is degene die belast is met de uitvoering van het onderhoud aan het waterstaatswerk. Over het algemeen zal die aanwijzing niet naar individu geschieden maar een categorie betreffen, bijvoorbeeld de aangrenzende grondeigenaren of -gebruikers, rechtspersonen of openbare lichamen.

De onderhoudsvoorschriften geven aan wat de onderhoudsplichtige moet doen om het oppervlaktewaterlichaam en de daarin ondersteunende kunstwerken functioneel te houden. Deze voorschriften staan in de Onderhoudsverordening HDSR 2024 of de omgevingsvergunning voor het werk.

Artikel 3. Aanwijzen onderhoudsplichtigen waterkeringen

Uit de onderhoudslegger moet duidelijk zijn wie het onderhoud moet uitvoeren. Dit artikel geeft aan wie onderhoudsplichtig zijn voor de waterkeringen. Deze tekst is nodig omdat er geen leggerkaarten voor de waterkeringen beschikbaar zijn waarop is aangegeven wie onderhoudsplichtig is. De leggerkaarten bij deze onderhoudslegger geven alleen wie onderhoudsplichtig zijn voor oppervlaktewaterlichamen, bergingsgebieden en daartoe ondersteunende kunstwerken. De tekst van dit artikel komt geheel overeen met het bepaalde in artikel 2.3, lid 1 en 2 en 2.4 van de Onderhoudsverordening HDSR 2024. Wat de verplichtingen tot gewoon en buiten gewoon onderhoud in houden, staat vermeld in paragraaf 2.3 van de Onderhoudsverordening HDSR 2024.